

Hibrus

Na Kekeda Laa Fua Toaa Diu ki

Toaa ne kera nao dasi Kristin da saea doo ta'aa 'oro 'asia naa sulia toaa Kristin ki. Si doo nai nia adea toaa kristin ki da too toi ka nao si diana 'ani kera ma karangi 'asia naa da kai lukasia manata mamana laa kera 'ana Kraes. Kera manata toi lau gwada oli lae uria lea lae sulia birangaa kera Diu ki. Na wane ne nia kekeda fua toaa kristin nai, nia saea fuada uri daka uu ngasi 'ada 'ana manata mamana laa kera. Nia bae 'urii fuada, “Sa Disas Kraes naa ne nia faatai folaa 'ana God fuakolu.” Ma 'ana si kada bae nia liu lao nonifiia baita bae, nia ka uu ngasi gwana. Nia 'initoa ka talua brofet ki sui 'ana kada 'i nao, ma ni nia na 'Alakwa nia God mamauri firi. Nia 'initoa ka talua 'ensel ki sui guu ma ka talua lau guu sa Mosis. Doo ne adea lea doo na kristin ki daka uu ngasi 'ada lao manata mamana laa kera nai 'ani nia, ma ka nao dasi oliburi lau uria birangaa kera bae Diu ki.

God nia saea sui naa, sa Disas na waa foa ni gwau ne nia totoo firi ma ka 'initoa ka talua waa ni foa ki sui guu 'ana kada 'i nao. Na raoa nia sa Disas, na waa foa ni gwau nai, nia tala'ana faamauri lana toae ki uri daka sakwadoloa faasia ta'aa lae ma na mae. Na afuafua baki 'ana kada 'i nao na nununa ki gwana raoa sa Disas nia ilia ki. Na wane ne kedaa buka nee, nia saea fua Kristin ki uri daka uu ngasi 'ada 'ana manata mamana laa kera ka lelea firi mala waa baita baki 'ana kada 'i nao. Nia saea fuada uri daka uu ngasi 'ada 'ana manata mamana laa kera sui boroi 'ana kera daka dao 'ana

si kada toae ki da maa susuala 'ani kera uri maana manata mamana laa kera nai.

Na 'inifuui bae ki lao buka nee:

Sa Disas nia 'initoa ka talua 'ensel ki 1:1–2:18

Sa Disas nia 'initoa ka talua sa Mosis ma sa Diosua 3:1–4:13

Sa Disas nia waa foa ni gwau Mamane 4:14–7:28

Alangaia nia sa Disas nia 'initoa tasa 8:1–9:22

Afuafua nia sa Disas nia 'initoa tasa 9:23–10:18

Uu ngasi 'ana manata mamana lae 10:19-30

Toaa manata mamana ki 'ana God 'ana kada 'i nao 11:1-40

Liokwaisulii 'ana mauria nia sa Disas 12:1–13:19

Si baea 'isi ki 13:20-25

God nia bae fuakolu 'ana 'Alakwa nia

¹ I nao mai God nia bae 'ana brofet ki fua kokoo bora kolu ki 'ana kada 'oro ki, ma 'ana doo 'e'ete 'oro ki. ² Sui 'afa sato 'isi neki 'i tari'ina naa nia bae lau 'ana fuakolu 'ana 'Alakwa nia. God nia fulia doo ki sui guu 'ana rao lana 'Alakwa nia ma ka filia 'Alakwa nia uri totoo nia kai too 'ana doo nai ki sui guu. ³ Sa Disas 'Alakwa nia God 'e faatai folaa 'ana 'initoa lana God, sulii keerua sui guu daru bobola guu. Ma na 'Alakwa nia ka dau ngasi 'ana doo ki sui guu 'ana bae lana uri doo ki sui guu ka nao dasi sui. Ma 'i burina ne 'Alakwa nia 'e kwaia taale fua faafaalu lana wane faasia abulo ta'aa lae ki sui guu lelea ka sui, nia ka oli naa uria 'i salo ma ka 'inito naa 'i bali aolo nia God ne baita ka tasa.

'Alakwa nia God nia 'initoa tasa

⁴ Na 'Alakwa nia God nia 'initoa ka talua 'ensel ki tiifau, sulii na satae doo ne God falea fuana 'e

'initoa ka talua sui guu satae doo neki 'ensel ki too ai. ⁵ Suli God nia bae 'urii fuana,

“I tari'ina nau ku bae folaa ai, ni 'oe na 'Alakwa nau, ma ni nau na Maa 'oe.”✠

Ma God ka bae lau gu 'urii sulia 'Alakwa nia nai, “Nia kai Maa 'ani nau, ma ni nau kwai Wela 'ani nia.”✠

Aia, ma God nia 'afitai ka bae 'uri nai fua ta 'ensel 'ana 'ensel nia ki.

⁶ 'Ana si kada God nia karangi kai falea na mai 'Alakwa nia fua lao molaagali, nia bae suli nia ka 'urii,

“Alu 'ensel nau ki sui guu da faabaitaa nia 'ada.”✠

⁷ Si kada God nia bae ma ka fuutona 'ensel ki, nia ka bae 'urii,

“Na 'ensel nau ki da rao fuaku mala 'ana sasaule ki ma na meakwesu ki.”✠

⁸ Aia ma God 'e bae fua 'Alakwa nia, ka bae 'urii, “O God 'ae! Na 'initoaa 'oe na 'initoaa totoo firi ma na 'initoaa 'ana 'o'oloe.

⁹ 'Oe 'o liosau 'ana 'o'oloe ma 'oko mamagutainia garoe.

Nia ne nau God 'oe ku fili 'oe ma ku ele suli 'oe ka talua wane kwaimani 'oe ki sui guu.”✠

¹⁰ God nia ka bae lau gu 'urii fua 'Alakwa nia, “O Aofia 'ae, 'ana sasafalie mai, 'oe 'o saungainia molaagali ma na dongana mamangaa loo daka too.

¹¹ Na doo nai ki tara kera totoo da kai funu gwada. Aia ma ni 'oe 'afitai totoo 'oko funu.

Doo nai ki da mala 'ana tasi 'aba maku ne totoo kai fura gwana.

✠ **1:5** Sam 2:7 ✠ **1:5** 2 Samiol 7:14 ✠ **1:6** Diutoronomii 32:43

✠ **1:7** Sam 104:4 ✠ **1:9** Sam 45:6-7

12 Tara 'oe 'oko lukumia doo nai ki mala 'ana ta wane nia lukumia ta maku ne kwali naa. Ma tara 'oe 'oko talana doo nai ki mala 'ana ta maku ne nao si diana naa daka talana. Aia ma ni 'oe 'oko mauri ka totoo firi, 'afitai totoo 'oko tatala.”☆

13 Aia, ma God nia ka bae lau gu 'urii fua 'Alakwa nia nai,

“O too 'amua 'i bali aolo nau kula 'ana 'initoae lelea ka dao 'ana si kada kwai alua 'oko 'inito naa 'ana malimae 'oe ki.”☆

God nia 'afitai ka bae 'uri nai fua ta 'ensel.

14 Na 'ensel ki sui guu na anoedoe ki gwana uri rao lae fua God. God nia alu kera uri daka rao uri 'adomi lana toaa neki God nia faamauri kera.

2

Si bae ni mauria faasia sa Disas nia 'initoa ka talua taki sa Mosis

1 Nia 'uri nai, kolu ka rongo diana 'ana toolan-gaidooa mamana nai kolu rongoa sulia 'Alakwa nia God, uri ka nao kolu si lea 'e'ete lau faasia. 2 Na bae lana taki boroi doo bae 'ensel ki da faarongo ai bae nia nao si diana uri ta wane ka ade faasia gwana. Ma na toaa baki da ade faasia bae lana taki lau guu, God nia falea kwakwaea fuada uri maana. 3 Aia ma ni kolu, lea kolu ka lio ekwatainia si baea ni mauria nee fatai, tara 'afitai naa kolu ka tala faasia kwakwaea nia God fuakolu. Na Aofia nia faarongo talo mai totoonao sulia si baea ni mauria nee, lea sui toaa baki da rongoa mai faasi nia daka faatai folaa lau guu 'ana mamana lana siakolu. 4 God lau guu nia faatai folaa 'ana mamana lana si baea ni mauria nee 'ana si kada

☆ 1:12 Sam 102:25-27 ☆ 1:13 Sam 110:1

nia faatainia fafaataie ki ma ka ilia doo ni kwele lae ki ai daka suai. Ma 'ana si kada nia faatainia doo kwaibalatana 'e'ete kwailiu ki, ma 'ana si kada na Anoedoo Abu 'e falea fafalea 'e'ete kwailiu ki fua wane ki sulia doori lana God.

Sa Disas nia talai kolu uria na 'initoaa 'i salo

⁵ Kolu, kolu saitomana ne 'ensel ki, God nao si fili kera uri daka 'inito 'ana molaagali falu ne meli bae sulia nai ne kai dao mai. ⁶ Suli si baea lao Kekeda laa Abu nia bae 'urii,

“Wala God 'ae! Na wane, na doo malania nee gwana ma sui 'oko manata 'initoa 'ana wane!

'Utaa ne 'oko manata 'abarua 'ana wane?

⁷ Ma sulia kasi kada kukuru gwana, 'oe 'oko alua wane ka too gwana farana rigitaa kera 'ensel ki.

Ma sui lau guu, 'oe 'oko falea naa dianae ma na 'initoae fua wane.

⁸ Nia ne 'oe alu nia ka 'inito naa 'ana doo ki sui guu.”☆

Si kada God nia saea nia alua ka 'inito 'ana doo ki sui guu, nia toolangainia God nia alu wane uri ka 'inito 'ana doo ki sui guu ne God nia saungainida ki. 'I tari'ina nee, kolu kolu suana wane nia nao si 'inito 'ua 'ana doo ki sui guu. ⁹ Sui boroi 'ana ka 'uri nai, kolu kolu saitomana sa Disas naa ne 'inito. Ne God 'e ilia nia ka liaewane ma ka too farana rigitaa kera 'ensel ki sulia kasi kada kukuru gwana uri 'i seeri 'i nunufana liosaua nia God, sa Disas ka mae uri faamauri lana toae ki sui. Ma 'i seeri, God nia faa'initoaa sa Disas suli ne nia nonifii ma ka mae. ¹⁰ God nia saungainia doo ki sui guu ma ka dau faafia doo ki sui guu. Ma nia ka falea mai sa

☆ 2:8 Sam 8:4-6

Disas ka nonifii ma ka mae, ma 'ana nonifii lana sa Disas ne God nia ka faa ali'afua sa Disas waa ne faamauri kolu. God nia ilia si doo nai uri ka adea toaa 'oro ki sui daka maa 'ana God ma daka 'inito lau gu fai nia. Raoa nia God 'e 'o'olo tiifau.

¹¹ Sa Disas nia faa faalua toae ki faasia abulo ta'aa laa kera ki. Doo ne adea, sa Disas fai kera sui guu da Maa gu 'ana tii wane. Nia ne adea sa Disas ka noniraa uri 'aili lada 'ana toolana ki. ¹² Sa Disas nia bae 'urii fua God,

“Nau kwai faarongoa toolaku ki ma kwai tango 'oe 'i naofada 'ana kada kera da ofu kwaimani.”✧

¹³ Nia ka bae lau gu 'urii,

“Nau kwai manata ngado 'ani 'oe God.”✧

Sui nia ka bae lau gu 'urii,

“Nau ku too kwaimani 'i seki fai wela neki God nia faleda ki fuaku.”✧

¹⁴ Ni kolu wela nai ki kolu too 'ana nonidoo. Nia ne adea nia sa Disas lea mai ka too lau guu 'ana nonidoo mala 'ani kolu uri nia ka mae ma na mae lana ka faafunuia sa Saetan waa ne too 'ana rigitaa 'ana mae. ¹⁵ Si kada sa Disas nia ade 'uri nai, nia ka oli mai fai toaa ne Saetan nia 'inito 'ani kera ki 'ana faamau lada lae 'ana mae. ¹⁶ Kolu kolu saitomana, ne nao lau 'ensel ki ne sa Disas nia 'adomi kera 'uri nai. Suli na Kekeda laa Abu nia bae 'urii sulia,

“Na toaa 'ana kwalafaa sa 'Abraham lau 'ana ne nia 'e 'adomi kera.”✧

¹⁷ Doo nai ne adea nia ka liaewane ma ka mala 'ani kolu tiifau naa toolana ki uri nia ka foa ni gwau fuakolu 'ana kwai'ofeia ma ka kwai'adomi fuakolu ka lelea firi 'i naofana God. Nia ka afuafu

✧ **2:12** Sam 22:22 ✧ **2:13** 'Aesaea 8:17 ✧ **2:13** 'Aesaea 8:18

✧ **2:16** 'Aesaea 41:8,9

'ani nia 'i tala'ana talea God uri God ka manata lukea abulo ta'aa laa kera toae ki sui. ¹⁸ Ma suli ne sa Disas nia liu sui na mai lao nonifiie 'ana si kada Saetan 'e ilitona, nia ne adea sa Disas ka bobola fai 'adomi lana toaa neki sa Saetan 'e ilitoda ki lau guu.

3

Sa Disas nia 'initoa ka talua sa Mosis

¹ Kamolu toaafuta nau ki ne God 'i salo nia fili kamolu lau guu, molu manata fasi sulia sa Disas wane ne kolu saea 'ana waa foa ni gwau kolu ma na wane ne God 'e fale nia mai. ² Sa Disas 'e mamana fai ade lana sulia liona God waa ne fili nia ka mala lau guu sa Mosis kada bae nia mamana fai ade lae sulia liona God 'ana 'adomi lana toaa nia ki God sui guu. ³ Ma sui ta sa Disas, nia ne 'initoa ka talua sa Mosis. Nia ne mala 'ana ta wane ne tolea lume ma daka tangoa satana ka talua luma nai nia tolea. ⁴ Na lume ki sui guu, na wane ne toleda. Aia ma na doo ki sui guu, God ne nia saungainida.

⁵ Sa Mosis na wane rao nia God, nia 'e mamana fai ade lae sulia liona God 'ana faarongo lana toaa nia ki God 'ana doo God kai saea ki fuada 'ana si kada kera nao dasi dao 'ua ai. ⁶ Aia, ma Kraes na 'Alakwa nia God, nia 'ana ne mamana 'ana raoa nia fua 'inito lae fua toaa nia ki God tiifau. Ma ni kolu gu ne toaa nia ki God, lea sa kolu ka uu ngasi 'ana manata mamana laa kolu ma kolu ka manata ngado uri ngali lana doo diana neki God nia alangainia.

Na momola lae nia tio gwana fua toaa nia ki God

⁷ Na Anoedoo Abu nia bae 'urii,

“Molu fafurongo diana 'ana God ne nia bae fuamolu 'i tari'ina. ⁸ Nao molu si faasadia manata lamolu ki mala 'ana kokoo bora kamolu baki 'ana kada 'i nao, bae da ilitona God 'ana aburongo lae 'ani nia lao fera kwasi bae.”

⁹ God nia bae 'urii suli kera,

“Kera daka suana boroi 'ada doo kwaibalatana 'oro baki ku ilida ki sulia faitaafuli fa ngali baki, kera daka dau gwada 'ana ili lae toku.

¹⁰ Nia rakesasu 'asia naa 'ani kera ma ka bae 'urii, 'Kera da aburongo 'asia naa 'ani nau ma daka ote kera 'ana saitoma lana doori laku.’

¹¹ Aia, 'i seeri nau ku tofe suusi kera lao rakesasua nau ku bae 'urii, 'Kamolu dodoloa lau molu ka ruu lao fera ni momola laa nau wala.’”✧

¹² Toaafuta nau ki 'ae, doo ne adea guu ma nau ku dooria molu ka fia 'i tala'amolu nai. Uri ka nao ta wane 'amolua si too lau 'ana tasi manata laa ta'aa mala 'ani kera. Ma uri ka nao ta wane 'ani kamolu si abu faamamane lau 'ana sa Disas Kraes ma nao ka lukasia gwana God mamauri firi nee.

¹³ Doo ne adea ma ku dooria molu ka kwai'adomi 'amolua fuamolu kwailiu 'i tari'ina nai, 'ana si kada ne Kekeda laa Abu nia saea “I tari'ina.” Lea nao molu si ade 'uri nai, tara na abulo ta'aa lae nia ka sukea bali 'amolua ma kera daka faasadia gwada manata lada. ¹⁴ Kolu, kolu manata ngado 'ana Kraes 'ana si kada kolu safali manata mamana ai. Ma lelea sa kolu ka dau ngasi ai lelea ka dao 'ana si kada 'isi, 'i seeri tara kolu ka 'ado kwaimani fai Kraes 'ana doo neki God nia alangainia.

¹⁵ Suli na Kekeda laa Abu nia bae 'urii,

“Ana si kada kamolu molu rongoa bae lana God 'i tari'ina, nao molu si faasadia manata lamolu mala 'ana kokoo bora kamolu ki bae da ote kera 'ana God.”✧

¹⁶ Tii fai kera bae da rongoa bae lana God ma sui daka ote kera 'ani nia bae? Kera sui guu toaa Diu baki sa Mosis nia talaida mai faasia fera 'i 'Isib bae. ¹⁷ Tii fai kera bae God nia rakesasu 'ani kera sulia faitaafuli fa ngali baki bae? Kera sui guu toaa baki da abulo ta'aa ma daka mae lao fera kwasi bae gu bae. ¹⁸ Ma tii fai kera bae God nia tofe suusi kera uri ka nao dasi ruu lao fera ni momola laa nia? Kera sui guu toaa baki da ade faasia doori lana God bae. ¹⁹ Ni kolu, kolu saitomana kera 'afitai naa daka ruu lao fera ni momola laa nai, sulii kera nao dasi manata mamana 'ana God.

4

¹ Na alangaia God fua wane uri ruu lae lao fera ni momola laa nia 'e tio 'ua gwana. Ma ni kolu, kolu ka fiia ade lea ta wane ka tala gwana faasia ruu lae lao momola laa nai. ² Sulii si faarongoa diana nai sulia momola lae, kolu kolu rongoa sui naa mala lau guu ne kokoo bora kolu ki da rongoa boroi sui ka nao si 'adomi kera guu sulii dasi manata mamana gu ai 'ana si kada kera da rongoa. ³ Aia ma ni kolu toaa ne kolu manata mamana naa, kolu ne kolu tala'ana ruu lae lao momola laa nai. Ma toaa ne nao dasi manata mamana ki, God nia bae 'urii sulii kera,

“Nau ku tofe suusi kera lao rakesasua nau ku 'urii, 'Kera tara dodoloa daka ruu lao momola laa nai ku kwaimaasi ai fuada.’ ”✧

✧ 3:15 Sam 95:7-8 ✧ 4:3 Sam 95:11

God nia bae 'uri nai, sui boroi 'ana nia ka kwaimaakwalii sui naa 'ana si kula ni momola lae ma ka faasuia naa raoa nia 'ana saungainia lana molaagali. ⁴ Na Kekeda laa Abu 'e bae 'urii sulia fiuna fa sato 'ana wiiki, “Dao 'ana fiuna fa sato, God nia ka momola faasia raoa nia ki sui guu.” ⁵ Si baea lao Kekeda laa Abu ka bae lau gu 'urii sulia, “Kera tara dodoloa daka ruu lao si kula ni momola laa ne ku kwaimaasi ai fuada.” ⁶ Na toaa baki da rongoa mai si faarongoa diana bae, kera nao dasi ruu gu mai lao momola laa nai suli nao dasi manata mamana. Nia ne adea kolu ka saitomana 'i tari'ina tai toaa 'e'ete ki naa ne God kai faolomai kera uri ruu lae lao momola laa nai. ⁷ Doo nai ne adea ma God ka alua fa sato 'e'ete naa fua wane uri ka ruu lao momola laa nai ai. Fa sato nai, God nia 'ailia 'ana, “Fa sato 'i tari'ina.” Aia, lelea mai ka tau naa 'i burina toaa bae nao dasi manata mamana bae, God nia ka faabaea sa Defet ka bae sulia fa sato nai. 'I seeri, sa Defet ka saea si baea bae da saea sui naa bae. Si baea bae 'urii, “Afa sato 'i tari'ina, lea kamolu molu rongoa bae lana God, nao molu si faasadia manata lamolu.”[☆]

⁸ Sa Diosua nia nao si falea guu ta momola laa fua toaa 'Israel. Nia ne God ka faabaea sa Defet ma ka bae sulia momola laa nai 'ana tasi kada 'e'ete naa 'i buri. ⁹ Ma nia ne adea kolu ka saitomana na momola lae tio 'ua gwana fua toaa nia ki God. Na momola laa nai nia mala 'ana momola laa bae God nia ilia 'ana fiuna fa sato. ¹⁰ Tii ne nia ruu lao momola laa nia God, wane nai nia momola naa faasia raoa nia ki 'i tala'ana sui guu mala 'ana God nia momola faasia raoa nia ki. ¹¹ Doo ne adea guu, kolu kolu ka sasi ngangata uri kolu ka ruu

[☆] 4:7 Sam 95:7,8

lao momola laa nai, fasi ade lea ta wane 'ani kolu ka tala gwana faasia ruu lae lao momola laa nai mala 'ana toaa baki 'i nao. Kera nao dasi manata mamana, ma ka nao dasi ruu naa lao momola laa nai.

¹² Bae lana God nia mala 'ana ta doo mauri ma ka ilia doe ki. Nia 'ala diana ka talua ta 'ila ni firu ne 'ala roo bali, suli nia furi diana ka liu lao tofungana manatae wane ma na mangoewane. Nia faatai folaa sui guu 'ana doo diane ki ma doo ta'ae ki lao manatae wane ma lao kwaidooria nia wane. ¹³ 'Afitai ta wane ka tala'ana saufini lana tasi doo faasi God. Doo ki sui naa da kai tio folaa 'i naofana God ne totoo kolu sui guu kolu kai ununu siana.

Sa Disas nia waa foa ni gwau

¹⁴ Doo ne adea kolu ka dau ngasi guu 'ana manata mamana laa ne kolu bae sulia fua toae ki nai. Suli kolu, kolu too naa 'ana waa foa ni gwau ne nia tala lea 'i salo ma ka tala bae gu suli kolu 'i naofana God. Nia gu ne sa Disas na 'Alakwa nia God. ¹⁵ Sa Disas waa foa ni gwau ne kolu too ai, nia saitoma tiifau 'ana makesoa kolu ki sui guu. Nia saitomana 'asia naa 'adomi lakolu lae suli nia liu lao ilitooe ki sui guu mala 'ani kolu, ma sui nia ka siitasa sui guu. Nia ka nao si ilia tasi abulo ta'aa laa. ¹⁶ Nia 'uri nai, nao kolu si mau 'ana lea lae mai sia God ne 'inito ma ka ade diana fuakolu. Lea 'akolu mai siana uri nia ka kwai'ofei fuakolu ma ka 'adomi kolu 'ana si kada kolu dao toi 'afitaie ki.

5

¹ Si kada kera da filia ta wane uri ka foa ni gwau, kera da fili nia fasi matangana figua nia 'ua guu uria ka falea fale lae ki ma ka afuafu talea God

fua toaa nia ki uri God ka manata lukea abulo ta'aa laa kera ki. ² Na waa foa ni gwau nai, nia boroi nia wane doo makeso gwana. Nia ne adea nia ka abulo marabibi fua toaa ulafusidoo ki ma toaa da lea garo ki. ³ Ma nia lau gu ne adea nia ka falea afuafue ki talea God fua abulo ta'aa laa nia 'i tala'ana fai abulo ta'aa laa kera ki toae lau guu.

⁴ Na raoa nia waa foa ni gwau 'afitai ta wane tatae ka ilia gwana 'i tala'ana uri ka 'initoa 'ana ai. God 'ana ne ka 'ailia wane fua ili lana raoa nai, mala bae nia 'ailia sa 'Aaron fua raoa nai.

⁵ Talafana lau guu sa Disas Kraes nai. Nia nao si fili nia 'i tala'ana uri ka foa ni gwau uri ka 'inito 'ana ai. Nao. God lau 'ana ne fili nia fua raoa nai, suli God nia bae 'urii fuana,

“Alakwa nau 'ae, 'i tari'ina nau ku faarongo folaa ai, ni 'oe na 'Alakwa nau ma ni nau na Maa 'oe.”✠

⁶ God nia ka bae lau gu lao ta bali Kekeda laa Abu ka 'urii,

“Oe na waa ni foa totoo firi 'ana 'aefoaa nia sa Melkesidek.”✠

⁷ Aia, ma si kada sa Disas nia too 'ua lao mo-laagali, nia foa rigita ka angi ma si kafo ka ruruu 'i maana talea God waa ne saitomana ka faa-mauri nia faasia maea. Sa Disas ka faatu'uu nia 'i tala'ana ma ka sae'inito 'ana God. Ma God ka rongoa foa laa nia. ⁸ Sui boroi 'ana nia na 'Alakwa God, nia liu lau guu lao 'aftaie ki. Ma na 'aftaia nai ki ne adea nia ka saitomana ade sulia lae. ⁹ Ma na 'aftaia nai ki ne adea sa Disas waa foa ni gwau nai ka ali'afu. Nia ne mauria firi 'e lea mai faasi nia fua toaa neki sui guu da ade suli nia. ¹⁰ Ma ni

✠ 5:5 Sam 2:7 ✠ 5:6 Sam 110:4

nia ne God 'e fili nia mai uri ka foa ni gwau 'ana 'aefoaa sa Melkesidek.*

Na kwaifamanataie uri dau ngasi lae 'ana manata mamana lae

¹¹ Ma ni kameli meli dooria meli kai bae sulia tai doo 'oro lau fuamolu. Ma sui ka 'afitai, suli kamolu molu fofonoa ma ka nao molu si saitoma 'ali'ali 'ana doo ki. ¹² Kamolu molu manata mamana mai 'ana sa Disas ka tau naa, ma ka bobola fainia sae molu ka toolangaidoo naa fua toae ki 'i tari'ina ma sui ka nao guu. Kamolu nee molu kwai 'atoi 'ua gwamolu uria ta wane fua toolangai lana lau doo nai ki fuamolu. Nia talafana gwana sae na susu 'ua gwana ne bobola fai kamolu. Na toolangaidooa totoonao baki 'ana bae lana God boroi 'ana, kamolu nao molu si saitoma diana 'ua gu ai mala 'ana bae kamolu nao molu si bobola 'ua fai fanga ngasi ki. ¹³ Na wane ne nia susu 'ua gwana, nia wela tu'uu 'ua gwana, ma nia ka nao si saitomana 'ua guu doo 'o'olo ki. ¹⁴ Aia, ma na wane ne nia 'ania fanga ngasi ki, nia waa baite naa ma ka saitomana naa doo neki diana ma doo neki ta'aa.

6

¹ Doo ne adea guu, kolu ka 'idu kolu ka lea lau faasia toolangaidooa totoonao baki sulia Kraes nai. Ma kolu ka lea lau uri lelea kolu ka rafo diana 'ana manata mamana laa kolu 'ani nia. Nia diana uri kolu ka 'idu lau faasia toolangaidooa totoonao baki gwana sulia bulasi manataa lae faasia ade laa neki da kai talai kolu uria mae ma na manata mamana lae 'ana God. ² Ma kolu si redua gwakolu

* **5:10** Sa Melkesidek suana Dionesis 14:17-24.

toolangaidooa sulia birangana siuabu lae ma na alu 'aba lae faafia wane ki. Ma sulia toolangaidooa sulia tatae lae faasia maea ma na kwakwaea totoo firi ne God kai falea fua toaa ade faasia ki. ³ Lea sae manata lana God, si doo tara kolu kai ilia ne kolu kai rafo 'ana manata mamana laa kolu 'ana Kraes.

⁴ Na toaa manata mamana ki, lea kera da lukasia naa manata mamana laa kera, nia 'afitai 'asia naa uri daka ili ta doo 'ani kera uri daka bulasi manataa lau. Suli kera da totoo na mai lao folaa laa nia God, ma daka ngali toi na mai fale laa bae God 'e falea mai, ma daka dao toi lau gu mai rao lana Anoodoo Abu lao mauria kera ki, ⁵ ma daka dao toi na mai diana lana bae lana God, ma daka suana sui naa rao lana rigitaa ki 'ana molaagali falu. ⁶ Ma sui boroi 'ana kera daka 'uri nai, kera daka lukasia gwada manata mamana laa kera 'ana God. Nia 'afitai 'asia naa uri daka ili ta doo 'ani kera uri oli daka bulasi manataa lau. Si ade laa nai kera ilia nia talafana sae kera oli daka foto faafia lau 'Alakwa nia God 'ana 'airarafolo, ma daka faa noni susuala lau 'ani nia 'i maana toae.

⁷ Aia, na toae ki da mala 'ana saegano ne ute 'arungia 'ana si kada 'oro. Ne ta wane nia fasia ta 'ai ni 'ani lana ai ma ka bulao 'i seeri. God ne falea dianae fua lao si saegano nai. ⁸ Ma lea na 'ai 'e'ete ki ma nao na lalano kwasi ki gwana da bulao 'i seeri, si saegano nai ka too gwana fua mange ma God kai falea kwakwaea fua si saegano nai ma na ere kai sarufia.

⁹ Aia, toaa kwaimani nau ki 'ae, sui boroi 'ana meli ka bae 'uri nai fuamolu, kameli meli saitomana manata mamana laa kamolu nia tetede gwana ma ka nao si sui, suli kamolu molu too naa

'ana mauria falu ne God nia falea fuamolu. ¹⁰ God nia 'o'olo ka totoo firi ma ka nao si manata buro 'ana raoa diana ne molu ilia ki, ma ka nao lelea si manata buro 'ana liosaua ne molu faatainia 'ana kada molu 'adomia toaa nia ki mai 'i nao ma 'i tari'ina lau guu. ¹¹ Lio meli naa ne uri kamolu sui guu molu ka liosau 'ana toae ki, lelea ka dao 'ana fa sato 'isi, uri molu ka ngalia doo neki sui guu molu lio kwaimaasi maasia fasi 'i salo. ¹² Ma ni kameli nao meli si dooria uri molu ka noni'ela. Molu liokwaisulii 'ana toaa neki da ngalia doo neki God nia alangainia fuada suli kera da manata mamana ki 'ani nia ma daka too 'ana mamarato lae.

Na alangaia nia God

¹³ Aia, molu manata fasi 'amolu sulia sa 'Abraham. 'Ana si kada bae God nia alangai fuana, nia faangasia na alangaia nia 'ana satana 'i tala'ana, suli nao lau ne nia baita ka talua God uri faangasi lana alangaia nai. ¹⁴ Ma God ka bae 'urii,

“Nia mamana 'asia naa, nau kwai faadiana 'oe, ma nau kwai ilia kwalafaa 'oe da kai 'oro.”[☆]

¹⁵ Ma sa 'Abraham nia 'e mamarato gwana lelea nia ka ngalia guu doo ne God alangainia ki. ¹⁶ Si kada ta wane nia tofe abu, nia faangasia tofe laa nia 'ana satana doo ne 'initoa ka talu nia. Ma lea nia 'uri nai, wane ki sui guu daka manata fifi 'ana doo ne nia saea. ¹⁷ God nia dooria na toaa ne da kai ngalia doo neki nia alangainia fuada uri daka saitoma diana ai ne nia kai ilia guu doo ne nia manata toi, 'afitai ka nao ma 'i seeri nia ka tofe abu. ¹⁸ Roo si doo ki ne nao si tatala naa. Etana si doo, na alangaia nia God. Ma ruana si doo, na faangasi lana alangaia nia 'ana satana 'i tala'ana.

[☆] **6:14** Dionisis 22:16,17

Uri maana roo si doo nai ki, kolu ka saitomana ne God nia 'aftai ka suke.

'I seeri, ni kolu toaa ne kolu tafi mai sia God uri kolu ka agwa 'i nunufana ma kolu ka maasia alangaia nia ki, kolu ka too 'ana manata ngadoa ne baita tasa. ¹⁹ Aia, na manata ngadoa kolu 'ana God nia adea manata lakolu ka ngado ma ka lau mala 'ana ta gwalu ne daua baru ka ngado. Nia ne ruu ka dao mai lao lalo abu nia God. ²⁰ Si kula nai bae sa Disas waa foa ni gwau totoo firi bae 'ana 'aefoaa nia sa Melkesidek[☆]nia ruu ka dao ai 'i totoonao 'ani kolu uri ka 'adomi kolu.

7

Sa Melkesidek nia 'initoa ka talua fiwane sa Lifae

¹ Sa Melkesidek nia waa 'inito 'ana maefera 'i Salem ma na waa ni foa talea God na gwautasaliu. 'Ana tii si kada, sa 'Abraham nia oli mai uri fera kera faasia firua nai nia ilia fai toaa 'inito nai ki ma ka siitasa 'ani kera. 'I seeri, sa Melkesidek ka toda nia sulia taale ka falea dianae fuana. ² Ma sa 'Abraham ka falea tangafulu 'ana 'okona doo nai ki nia ngalida ki mai 'ana firua nai fuana.

Na satae doo nai sa Melkesidek, nia toolan-gainia, “Na wane 'inito 'ana 'o'oloe.” Ma ni nia lau guu na wane 'inito 'ana maefera 'i Salem ne toolangainia, “Na wane 'inito 'ana aroaroe.”

³ Kolu nao kolu si saitomana sa tii ne maa nia sa Melkesidek, ma nao tii ne gaa nia, ma ka nao kolu si saitomana na talisibaraa suli nia. Ma ni kolu ka nao kolu si saitomana lau guu tasi ununua sulia si kada ne nia futa ai ma si kada ne nia mae ai. Nia

☆ 6:20 Sam 110:4

'uri nai, sa Melkesidek nia mala 'ana Wela nia God sulis ne nia na wane ni foa totoo firi.

⁴ Molu manata toi fasi 'amolu na 'initoa tasa lana sa Melkesidek! Sa 'Abraham na kokoo talingai kolu bae boroi 'e falea tangafulu 'ana 'okona doo 'e ngalia mai 'ana omea nai ki fuana. ⁵ Aia, na waa ni foa ki 'ana fiiwane sa Lifae bae taki 'e saea fuada uri daka ngalia tangafulu ki faasia toaa Diu ki, sui boroi 'ana kera toolada ki lau gwada 'ana kwalafaa sa 'Abraham. ⁶ Aia, ma sa Melkesidek nia nao lau ta waa faasia fiiwane sa Lifae. Ma sui boroi 'ana sa 'Abraham ka falea tangafulu 'ana 'okona doo nia ki fua sa Melkesidek ma nia ka falea diana fua sa 'Abraham. Ma sui sa 'Abraham 'ana bae God alangai mai fuana. ⁷ Na wane ne nia falea diana, nia 'inito ka talua wane ne nia ngalia diana.

⁸ Na wane ni foa ki kera toa faasia fiiwane sa Lifae ma na toa fua ngali lana tangafulu 'ana doo ki sui guu. Sui boroi 'ana, kera da kai mae lau gwada. Aia, sa Melkesidek nia 'e ngalia na tangafulu 'ana 'okona doo sa 'Abraham, ma kolu ka saitomana na Kekeda laa Abu nia saea sa Melkesidek nia mauri 'ua gwana. ⁹ Na fiiwane sa Lifae, na fiiwane naa uri ngali lana tangafulu 'ana doo ki faasia toae ki. Ma sui 'i tari'ina nai, kolu tala'ana kolu ka saea ne kera da falea lau guu na tangafulu kera fua sa Melkesidek 'ana si kada nai sa 'Abraham nia falea tangafulu fuana. ¹⁰ Nia 'uri nai sulis fiiwane sa Lifae nia futa gwana 'i burina sa 'Abraham waa ne falea tangafulu nai fua sa Melkesidek.

¹¹ Na 'aefoaa bae 'ana fiiwane sa Lifae naa bae God nia falea mai taki fua toaa 'Israel sulia. Aia, lea sae 'aefoaa nai 'ana fiiwane sa Lifae nia ka 'o'olo tiifau naa 'ana ili lana raoa nia fua God, tara

'afitai God ka falea lau mai ta waa ni foa falu ne kai foa 'ana 'aefoaa nia sa Melkesidek, ma ka nao lau 'ana 'aefoaa nia sa 'Aaron 'ana fiiwane nia sa Lifae. ¹² Aia, si kada na 'aefoae 'e tatala naa, na taki nai 'e lea kwaimani fainia boroi nia ka tatala lau guu. ¹³ Aia, sa Disas na Aofia ne da kekeda mai suli nia nai, nia nao lau waa 'ana fiiwane sa Lifae. Ma na fiiwane nia sa Disas boroi, nao ta waa ai si foa gu mai. ¹⁴ Na tio folaa lana si doo nai nia 'urii, sa Disas ne nia futa 'ana fiiwane sa Diuda. Aia, ma sa Mosis boroi nia nao si bae gu mai sulia ta wane ni foa fasi lao fiiwane nai.

Sa Disas nia foa 'ana 'aefoaa sa Melkesidek

¹⁵ Aia ma ni kolu, kolu saitomana si doo nai nia folaa diana 'asia naa, suli ne tii wane ni foa 'e'ete naa ne sakatafa lau mai, ne nia mala 'ana sa Melkesidek. ¹⁶ Waa ni foa falu nai nia nao lau ta waa 'ana fiiwane kera waa ni foa ki 'ua guu sulia bae lana taki. Nia na waa ni foa lau 'ana sulia tetede nia mauria firi. ¹⁷ Suli na Kekeda laa Abu nia saea,

“Oe na waa ni foa totoo firi 'ana 'aefoaa sa Melkesidek.”✧

¹⁸ Kolu, kolu saitomana sui naa na taki bae sulia waa ni foa, God nia talana sui naa suli 'e makeso ma ka nao si bobola fai 'adomi lana wane. ¹⁹ Suli na taki nai 'e 'afitai 'asia naa ka 'olosia doo ki tiifau. 'I tari'ina nee, God nia safalia naa tii si doo diana tasa lau ne kolu ka manata ngado ai, ne adea kolu ka 'idu karangia mai God.

²⁰ Ma si doo falu nai nia diana ka tasa lau, suli God nia tofe abu 'ana si kada nia faa foaa sa Disas. 'Ana si kada kera da faa foaa waa ni foa ki 'ana fiiwane sa Lifae, God nao si tofe abu guu 'uri nai.

✧ **7:17** Sam 110:4

²¹ Aia, sa Disas 'ana ne God 'e faafoa nia ma ka tofe abu, suli na Kekeda laa Abu nia bae 'urii,
 “God nia tofe abu naa, ma nia 'afitai ka talana lau manata lana.

“Oe na waa ni foa totoo firi.”[☆]

²² Na tofe abu laa nai God 'e ilia, nia lau 'ana ne faatania alangaia nee 'i nunufana sa Disas 'e diana ka tasa 'ana alangaia bae 'i nunufana taki.

²³ Tasi doo lau ne faatania diana tasa lana alangaia falu nee ne, na 'aefoaa bae 'ana fiiwane sa Lifae nia too 'ana waa ni foa 'oro ki suli da mae ki ma daka talada ki ka lelea gwana. ²⁴ Aia foaa ne sa Disas nia ilia, 'e 'afitai ka tatala lau suli sa Disas nia totoo firi. ²⁵ Ma nia ne adea ma sa Disas ka tala'ana faamauri lana tiifau toaa ne da lea mai sia God 'i nunufana. Suli sa Disas nia 'e mauri ka totoo firi uri ka bae suli kera 'i naofana God.

²⁶ Na doo nai ki ne adea sa Disas nia na waa foa ni gwau ne bobola diana 'asia naa fai kolu. Suli ne nia 'e abu ka tasa ma ka nao tasi doo garo 'ani nia, ma ka nao tasi doo ta'aa si tauwela nia. God 'e lafu nia faasia matangana toaa abulo ta'aa ki, ma ka alu nia ka too na mai 'i salo. ²⁷ Sa Disas nao si abulo ta'aa mala 'ana waa foa ni gwau baki 'ana kada 'i nao, bae da falea lau guu afuafua kera ki 'afa sato ki sui guu fua abulo ta'aa laa kera ki sui fatai dafi ngali mai afuafue ki fua abulo ta'aa laa kera toae ki. Sa Disas nia falea mauria nia mala 'ana ta afuafua fua abulo ta'aa lae sui naa, ma fua si kada ki sui naa. ²⁸ Si kada kera da filia wane ki sulia taki sa Mosis uri daka foa, kera wane doo makeso ki gwana. Ma sui totoo ka tau naa 'i buri, God nia kafi filia 'Alakwa nia uri ka foa ni gwau

[☆] **7:21** Sam 110:4

ma kafi tofe abu, suli nia na waa 'o'olo tiifau ma ka totoo firi.

8

Sa Disas waa foa ni gwau fua 'adomi lakolu lae

¹ Aia, na malutana doo nai meli bae sulia fuamololu nai nia 'urii nai: Ni kolu ne kolu too 'ana waa foa ni gwau diana tasa ne nia too 'i bali aolo 'ana God si kula 'ana 'initoae 'i salo. ² Ne nia ili raoa 'i seeri lao raa'ai mamana nai lao lalo abu 'i salo. Si kula nai Aofia 'e tala saungainia ma ka nao lau wane gwana ne saungainia.

³ Na waa foa ni gwau ki sui guu da falea falee ki ma na afuafue ki talea God. Doo nai ne adea Kraes lau guu na waa foa ni gwau kolu nai ka too lau guu 'ana afuafue uri fale lana. ⁴ Aia, ma lea sae Kraes ka too gwana kau lao ano nee, nia tara ka nao si bobola guu uri nia ka foa suli ne kolu, kolu too sui naa 'ana waa ni foa 'oro ki uri fale lana afuafue ki mala 'ana doo ne taki 'e saea. ⁵ Si kula ne waa ni foa neki da rao 'i laona 'ana ano nee, nia na nununa gwana na lalo abu mamana nai 'e nii 'i salo. Si bae nai, God nia faarongoa sui na mai sa Mosis ai 'ana si kada bae nia kwaimaakwali naa uri saungai lana raa'ai nia God. God nia bae 'urii, “O saungainia doo neki sui guu ka lea 'o'olo sulia doo bae ku faatainia fuamu gwau uo loko.”✧

⁶ 'I tari'ina nee, na raoa ne sa Disas waa ni foa nee nia ilia, 'e diana ka tasa 'ana doo ne waa ni foa neki lao ano nee da ilia. Suli na alangaia ne sa Disas nia rao sulia lau guu 'e diana tasa 'ana alangaia bae 'i nao. Na alangaia falu nee nia

✧ 8:5 'Eksades 25:40

'initoa tasa, sulii 'e rao fafona alangaia rigita nia ki God.

⁷ Lea sae na alangaia totoonao bae ka nao tasi doo si garo ai, tara ka nao dasi sasi guu uri saungai lana ta alangaia falu lau. ⁸ Aia, ma God ne nia suana toaa nia ki nao dasi ade guu sulia alangaia totoonao nai, ma nia ka bae 'urii,

“Nau Aofia ku bae 'urii; 'ana si kada nii 'ua mai tara nau kwai alangai falu uri faamauri lana toaa nau 'Israel.

⁹ Na alangaia falu nai, tara nia nao si mala 'ana alangaia totoonao bae ku ilia fua kokoo bora kera ki 'ana si kada ku talai kera faasia fera 'i 'Isib.

Kera toaa nai, nao dasi too guu sulia malutana alangaia nai.

Uri maana si doo nai, nau ku faiburi 'ani kera.

¹⁰ Na alangaia falu nai kwai ilia uria faamauri lana kwalafaa 'i 'Israel nia 'urii:

Nau kwai alua taki nau ka too lao manata lada ki, ma kwai kedaa ka nii lao mangoda ki.

Tara nau God kera naa uri foosi lana, ma ni kera toaa nau naa.

¹¹ Tara na wane 'i tala'ana nao si sasi lau uri ta wane ka toolangaidoo sulii nau fuana.

Sulii 'ana si kada nai, kera sui guu, 'ita 'ana wane 'initoe ki lea ka dao 'ana wane malania ki, kera da kai tala saitomaku gwada.

¹² Ma ni nau kwai manata lukea ade ta'aa laa kera ki, ma kwai manata buro 'ana abulo ta'aa laa kera ki.”[✧]

¹³ Aia, si baea nai God nia saea nai, 'e ilia na alangaia totoonao bae ka kwali naa. 'I seeri guu, na alangaia kwali nai ka fura naa uri nao'ana lae.

[✧] **8:12** Dioromaea 31:31-34

9

Na fofae lao ano nee ma 'i salo

¹ Aia na alangaia totonao bae 'i matangana God fai toaa nia ki 'Israel, 'e too 'ana si baea fifii ki sulia malutana fofaa ne kera da kai foosi nia ai. Nia ka bae lau gu sulia malutana Raa'ai Abu bae.

² Na Raa'ai Abu nai kera da saungainia 'ana roo kadabeu ki. Etana kadabeu kera da 'ailia 'ana “Kadabeu abu.” Bae kera da alua tii doo ni faa goorungai lana kwesu 'i gwauna ka uu 'i laona. Na gwegwele fua alu lana beret fale lana baki fua God ka nii lau guu 'i seeri. ³ Kera daka tarungainia tii reba maku baita nai ka liu folo suusia lao tofungana beu nai. Ma na kadabeu nai daka 'ailia 'ana “Kadabeu abu tasa.” ⁴ Kera daka saungainia tii fuliera 'ana gool fua afuafu lae ai lao kadabeu nai. Ma na fuliera nai, na fuliera fua suungi lana doo moko diane ki ai. Kera daka saungainia tii kisi baita nai da ulia nonina ki tiifau 'ana gool ka nii lau gu 'i seeri. Na kisi baita nai, nia na kisi 'ana alaofue. Aia, na titiu nai da saungainia 'ana gool, ma na fanga bae da 'ailia 'ana “Mana” ka nii laona, ne nii lao kisi baita nai. Na kubau bae sa 'Aaron bae suana lana 'e 'uria ta takadoo nao si afuraga 'ua, nia lau gu ne nii lao kisi baita nai. Ma na roo si reba fau baki God nia kedaa alangaia nia ai bae ka nii lau gu 'i laona. ⁵ Aia, kera da saungainia nunui 'ensel ki daka alu fafona kisi baita nai uri ka faatainia God 'e nii seeri. Na 'ensel nai ki da too 'ana kukubada ki ne da tegwara otofana maedoo nai uri bilaki lana kisi baita nai. Na maedoo nai na kula fua manata luke lana abulo ta'aa lae. Aia, ma ni kolu 'afitai kolu ka toolangaidoo naa sulia doo nai ki tiifau 'i tari'ina.

⁶ Ma si kada kera da saungainia doo nai ki sui guu lelea ka sui naa, na waa ni foa ki kera daka ruu lao kadabeu abu totoonao bae 'afa sato ki sui guu uri daka ilia raoa kera 'i seeri. ⁷ Aia, na ruana kadabeu abu bae da 'ailia 'ana “Kadabeu abu tasa,” taifilia waa foa ni gwau gu ne kai ruu 'i laona ma 'ana tii si kada guu laona fa ngali. Ma si kada nia ruu kau, nia ka ngalia na mone 'abu ne ka ruu kau fainia uri fale lana uria 'olosi lana abulo ta'aa laa nia ki 'i tala'ana ma na abulo ta'aa laa ne toae ki da ilia lao ulafusidooe. ⁸ Aia, Na Anoedoo Abu nia faatania fuakolu 'ana doo nai ki, ne si kada ne raa'ai kwali nai nia tio 'ua gwana kolu 'afitai kolu ka ruu lao kadabeu abu tasa nai. ⁹ Si doo nai 'e faatania ne kolu 'i tari'ina, na fale lana falee ki ma na afuafue ki 'ana noni fua God 'e 'afitai ka tala'ana faafaalu lana manatae wane. ¹⁰ Suli na baea fifi ki sulia doo nai ki, da bae sulia fange ma si kafo uri faafaalu lae gwana 'ana noni. Na doo nai ki sulia bali 'ana noni gwana, doo 'e too gwana 'uri nai maasia si kada God nia talana sui naa 'ana 'okodoo falu.

¹¹ Aia, ma Kraes nia na waa foa ni gwau kolu 'i tari'ina ne nia ngalia mai doo diane ki. Ma nia ka rao lao Raa'ai Abu 'i salo, ne nao lau wane 'ana molaagali nia saungainia, ne 'e diana ma ka 'initoa tasa. ¹² Ma sa Disas Kraes nia ruu 'ana tii si kada guu lao “Kadabeu abu tasa liu” nai nii mai 'i salo, ma nia nao oli si ruu lau 'i laona 'ana ruana si kada. Ma 'ana si kada nia ruu 'i laona, nia nao si ngalia lau kau 'abuna nanigot ki ma na buluka ki uri afuafu lae ai. Nia ruu lau 'ana uri ka falea 'abuna 'i tala'ana fua afuafu lae ai, ma 'i seeri nia ka ilia ka walude fuakolu uri too lae 'ana mauria firi.

¹³ Suli si doo ne taki 'e faatainia, lea ta wane boroi 'ana nia nao si sasaolia 'i maana God, na waa ni foa nia faafaalu nia 'ana tagarangai lana 'abuna nanigot ma buluka, fue faasia kale buluka. ¹⁴ Aia, ma lea nia walude gwana fua ka faafaalu gwana 'ana 'abuna buluka ma na nanigot ki, 'i seeri nia tasa lau ne lea sa nia ka falu nunufana 'abuna sa Disas Kraes. Ma 'ana 'adomi lana Anoedoo Abu totoo firi, sa Disas Kraes nia afuafu 'ana nonina 'i tala'ana talea God, ma nia ka nao si too 'ana tasi garo laa. Ma sulia ne 'abuna, nia faa faalua mauri lakolu sui guu uri kolu ka rao fua God mauri mamana. Ma ka nao kolu si ilia lau tasi doo ne kai talai kolu uri lao maea.

Na 'abu nia faatainia God nia ala faafia alangaia nia

¹⁵ Ma suli ne nia 'uri nai, sa Disas Kraes naa ne wane gwaungai 'ana alangaia falu uri toaa ne God 'aili kera mai daka ngalia mauria firi ne God nia alangainia. Nia walude gwana fua God nia ka ade 'uri nai, nunufana mae lana sa Disas Kraes. Ma nunufana mae lana sa Disas Kraes, God nia ngalia naa ta'aa laa kera toaa ne da ilia 'ana si kada na alangaia totoonao nia gwaungai 'ua fuada.

¹⁶ Aia, molu manata fasi sulia na wane ne nia kedaa tasi 'aba doo ne faatainia lea nia mae tara tii ne kai ngalia totodaa nia ki. 'Ana si kada ne wane nai 'e kedaa 'aba doo nai 'e mae naa, nia 'initoa uri daka faatainia mamana lana ne nia mae naa sui fatai na wane nai da bae sulia lao 'aba doo nai nia kafi ngalia totodaa nai ki. ¹⁷ Ma lea wane nai kedaa 'aba doo nai ka mauri 'ua gwana, na doo nai nia kedaa nia 'afitai ka fuli. Ma lea nia ka mae fatai, na doo nai nia kedaa ki kafi fuli.

18 Doo ne adea guu na alangaia totoonao bae God nia dao mamana si kada kera tagarangainia 'abu bae. 19 Nia 'uri nai, sa Mosis nia toolangaidoo fua toaa 'i nao ki sulia doo baki sui guu na taki bae fifii uri ili lana, sui nia ka ngalia 'abu faasia na buluka ki ma na nanigot ki, nia ka dolalia 'ana kafo. Sui nia ka lolomainia si ifu sifsif 'a'abua nai da kania maana si 'ai nai da 'ailia 'ana “Hisob.” Sui nia ka tangasia 'ana fafona buka nai da kedaa taki nai ki ai, sui nia ka tangasia lau guu faafia toae ki. 20 Ma sa Mosis nia ka bae 'urii, “Na 'abu nee nia faatainia alangaia ne God nia odu kamolu fua ade lae sulia nia 'e mamana naa.” 21 Nia ka ade lau gu 'uri nai 'ana raa'ai abu nai da saungainia 'ana maku ma na 'okona doo nai ki sui guu fua rao lae 'ana afuafue ki talea God. 22 Na doo mamane taki nia saea ne, 'oro lana doo ki sui guu daka faa faalua 'ana 'abu. Ma lea nao dasi saungia ta doo mauri uri 'abuna ka igwa, God nia 'afitai ka manata lukea abulo ta'aa lae.

Afuafu laa nia sa Disas Kraes nia ngalia abulo ta'aa lae ki

23 'Okona doo nai ni rao lae 'ana afuafu lae talea God lao ano nee na nununa ki gwana doo mamana neki nii mai 'i salo. Nia ne adea daka faa faaluda na mone 'ana 'abu. Na doo mamana nai ki 'i salo da kwai 'atoi 'ana afuafua ne diana tasa ka talua lau afuafua nai ki. 24 Suli 'ana si kada sa Disas Kraes 'e falea na afuafua nia talea God, nia nao si ruu lao Raa'ai 'i seki lao ano nee ne wane ki da saungainia ka mala gwana nununa Raa'ai mamana nai 'i salo. Nia lea uria 'i salo, ma 'i seeri nia ka too fai God fua 'adomi lakolu lae.

²⁵ Ma 'afa ngali ki sui guu, na waa foa ni gwau kera toaa Diu ki, nia ruu lao “Kadabeu abu tasa” 'ana Beu Abu nia God seki 'i ano, 'ana tii si kada lao tii fa ngali uri fale lana afuafua 'ana 'abuna doo mauri 'e'ete ki. Aia, ma sa Disas Kraes nia nao si ruu 'ana si kada 'oro ki fua fale lana afuafua 'ani nia 'i tala'ana. ²⁶ Suli lea nia 'uri nai, 'ita mai 'ana safali lana saungai lana molaagali, nia nonifii firi gwana 'ana kada 'oro ki. Sui boroi 'ana 'ana si kada 'isi neki, nia lea mai 'ana tii si kada gwana uri nia ka ngalia ta'aa lae ki 'ana fale lana afuafua 'ana nonina 'i tala'ana. Ma nia ka nao si ade naa 'uri nai lau.

²⁷ Aia, toaa lao molaagali nee, da mae 'ana tii si kada guu, sui burina God ka keto kera naa. ²⁸ Ma sa Disas Kraes nia ka mae 'ana tii si kada guu uri afuafu lae uria ngali lana ta'aa laa kera toaa 'oro ki. Ma nia kai oli lau mai uria 'i ano, nao lau uri ngali lana lau ta'aa laa kera wane ki. Nia kai oli lau 'ana mai uria faamauri lana toaa ne da kwaimaasi maasi nia ki.

10

¹ Na taki sa Mosis na nununa gwana doo mana diana tasa neki sa Disas nia ilida ki fuakolu. Na taki bae nia saea, kera da falea afuafue ki ka lelea firi gwana 'afa ngali ki sui guu. Ma na afuafue ki daka 'afitai uri ili lana ta wane 'ana toaa baki da faabaitaa God uri ka 'o'olo tiifau 'i maana God. ² Lea sae na afuafua baki daka faa faalua sui naa mauria kera ki toaa da foa ki, tara kera 'afitai daka oliolia lau na afuafua nai ki, suli da saitomana God nia manata lukea naa abulo ta'aa laa kera ki tiifau. Ma ni kera ka nao dasi manata liodila lau sulia abulo ta'aa laa kera ki. ³ Sui ma

'afa ngali ki sui guu, na afuafua kera ki da adea daka manata toi lau abulo ta'aa laa kera ki. ⁴ Suli nia 'afitai uri 'abuna buluka ma na nanigot ki daka ngalia abulo ta'aa lae.

⁵ Doo ne adea guu, si kada sa Disas Kraes kai lea mai lao molaagali, nia bae 'urii fua God,

“Oe nao 'osi dooria guu na afuafue ma na fale laa neki da ngalida ki mai siamu. Na noniidoe lau 'ana ne 'oe ade akau ai fuaku.

⁶ 'Oe nao 'osi manata ele guu sulia na afuafua neki uri suungi tiifau lae ai tale 'oe ma na afuafua neki uri manata luke lana abulo ta'aa lae ki.

⁷ Nia ne nau ku bae 'urii, 'God 'ae, nau ne ku dao naa uri ili lana doori lamu 'uri doo bae da kekeda mai sulia lao Kekeda laa Abu ki.' ”[☆]

⁸ 'I totoonao, Kraes nia bae 'urii fua God, “God 'ae! 'Oe nao 'osi dooria guu na afuafua neki uri suungi tiifau lae ai tale 'oe ma ka nao 'osi manata ele gu sulia afuafua neki uri manata luke lana abulo ta'aa lae ki.” Nia 'e bae 'uri nai sui boroi 'ana taki sa Mosis ka saea fua toae uri daka ngali mai afuafua nai ki. ⁹ Sui, sa Disas nia ka bae 'urii fua God, “God 'ae! Nau ku dao naa uri ili lana doori lamu.” Si baea nai 'e faatainia God nia faasuia naa 'aini afuafua baki 'ana ade lae sulia taki ma ka talana sui naa 'ana afuafua nia sa Disas Kraes. ¹⁰ Ma uri maana ne sa Disas Kraes nia ade sulia doori lana God, God nia ka ngalia naa abulo ta'aa laa kolu ki ma ka faafaalu kolu naa. Tii fa afuafu laa nai sa Disas Kraes nia ilia 'ani nia 'i tala'ana 'ana tii si kada guu, nia oli nao si ilia lau 'ana ruana si kada.

[☆] **10:7** Sam 40:6-8

¹¹ Waa ni foa kera Diu ki da ruu lao lalo abu bae 'afa sato ki sui guu uri fale lana afuafue ki 'ana si kada 'oro ki. Sui boro'i 'ana na afuafua nai ki nao dasi bobola guu fai ngali lana abulo ta'aa laa kera toae ki. ¹² Aia ma sa Disas Kraes, nia falea afuafua nia 'ana tii si kada guu fua ngali lana abulo ta'aa lae ki tiifau. Nia ilia si doo nai lea sui nia lea ka nii naa 'i bali aolo 'ana God suli si raoa nia 'ana afuafu lae 'e sui naa. ¹³ Sa Disas Kraes nia too gwana 'i seeri 'i tari'ina, ne nia maasia gwana si kada God kai siitasa 'ana malimae nia ki ma ka alu nia Kraes ka 'inito 'ani kera. ¹⁴ Aia, 'ana tii afuafua nai gwana Kraes ka 'olosi diana tiifau naa 'ana toaa ne God nia 'aili kera mai daka too ki fuana.

¹⁵ Na Anoedoo Abu nia bae lau gu sulia si doo nai ka 'urii,

¹⁶ “Lao fa sato ne kai dao mai, nau na Aofia kwai faarongo kera 'ana tii alangaia falu uri faamauri lada lae ne nia 'urii;

Nau kwai alua taki nau lao manata lada, ma kwai kedaa lao mauria kera ki.”✧

¹⁷ Na Anoedoo Abu nia ka bae lau gu 'urii,
“Nau kwai manata buro 'ana abulo ta'aa laa kera ki ma na ade faasia laa kera 'ana taki.”✧

¹⁸ Si kada God nia manata lukea naa abulo ta'aa lae ki, na afuafu lae fua abulo ta'aa lae nia 'e sui naa.

Molu dau ngasi 'ana manata mamana laa kamolu 'ana God

¹⁹ Toaafuta nau ki 'ae, doo ne adea guu na mae lana sa Disas ka falea noniraa lae fuakolu uri dao lae siana lao Kadabeu Abu tasa nia nai. ²⁰ Sa Disas nia kwaia tala falu fuakolu uri dao lae sia God,

✧ 10:16 Dioromaea 31:33

✧ 10:17 Dioromaea 31:34

ne nia afuafu 'ana nonina, uri kolu ka too 'ana mauria firi fai Kraes.

²¹ Kolu, kolu too naa 'ana tii waa foa ni gwau diana tasa ne 'inito 'ana toaa nia ki God. ²² Doo ne adea guu, alu kolu lea mai sia God 'ana foa laa mamane ma 'ana manata mamana laa ne ngado suli ne kolu saitomana God nia faafaalu kolu sui naa 'i nunufana Kraes. Ma kolu ka siuabu sui naa uri faatai lana God nia faafaalu kolu naa.

²³ Kolu, kolu faarongoa toae ki ne kolu manata ngado 'ana God. Alu kolu dau ngasi 'ana manata mamana lae maasia doo baki God 'e alangainia fuakolu, suli nia kai ili mamana 'ana doo nia saea. ²⁴ Alu kolu manata toi 'akolu ili lana doo Diane ki fuakolu kwailiu uri kolu ka faatania liosaue fuakolu kwailiu uri kolu ka ilia doo Diane ki. ²⁵ Nao kolu si lio ekwatainia ofu kwaimani laa kolu, mala 'ana tai wane ki da ilia. Kolu ofu kwaimani 'akolu uri kolu ka kwaiboongi fuakolu kwailiu, suli kolu saitomana fa sato uri dao lana mai Aofia 'e kwai karangi naa.

²⁶ Lea kolu abulo ta'aa ka lelea gwana burina ne kolu lio saitomana sui naa toolangaidooa mamana nee, 'i seeri nia nao naa ta afuafua lau uri ngali lana abulo ta'aa laa kolu ki. ²⁷ Ma lea ta wane ka ade 'uri nai, nia ka maungia 'ana kwakwaea baita ma na era sasaru ne God kai falea mai uri sarufi lana malimae nia ki. ²⁸ 'Ana kada 'i nao, wane ne ade faasia taki sa Mosis, ta roo wane ma nao ta olu wane daka faamamanea naa, na wane nai daka saungia naa ma 'afitai daka obi lau 'ani nia. ²⁹ Ma lea nia 'uri nai 'ana taki sa Mosis, na wane ne ote nia 'ana 'Alakwa God 'i tari'ina, nia kai ngalia kwakwaea ne baita tasa fatai. Suli na abulo lana wane nai nia faatania nia manata toi sae sa

'Alakwa nia God nao si 'initoa guu ma na mae lana Kraes nunufana alangaia falu nee fuana nia oedoe gwana. Aia, na wane nai nia ka bae ta'aalia lau guu na Anoedoo Abu nee 'ana ade dianae. ³⁰ Suli kolu saitomana God nia bae 'urii, “Na duu mae lae doo nau, suli nau ne kwai falea kwakwaea fua toae ki uri maana abulo ta'aa lae.” Kekeda laa Abu ka bae lau gu 'urii, “Na Aofia nia kai ketoa toaa nia ki.” ³¹ Si kada na God mauri nee nia ketoa wane, nia doo talingai ni mau lae ai.

³² Nao molu si manata buro 'ana susuu ta'aa laa bae molu ilia lao 'afitaia 'oro baki molu liu mai 'i laona ki 'ana si kada bae molu safali dao toi kwesu nia Kraes. ³³ Bae wane ki da ilimatai kamolu ma daka bae ta'aa fuamolū 'i maana 'oroe ki. Ma tai si kada kamolu molu ka 'adomia lau gu toaa baki da liu lau guu lao ilimataie ki mala 'ani kamolu. ³⁴ Ma 'ana tai si kada ki, kamolu molu ka 'adomi toaa manata mamana ki ne da too lao lookafo, ma molu ka manatai kera lau guu. Ma molu ka ele gwamolū 'ana si kada wane ki da ngalia 'okona doo kamolu ki ni totoda faasi kamolu, suli molu saitomana molu kai too 'ana totodaa diana tasa totoo firi 'i salo. ³⁵ Doo ne adea ma ni kamolu ka nao molu si mau lau nai, suli na kwaiaraa talingai ne God nia kai falea fuamolū. ³⁶ Molu susuu ta'aa uri molu ka lea sulia doori lana God, uri molu ka ngalia doo neki nia alangainia fuamolū. ³⁷ Suli na Kekeda laa Abu nia bae 'urii,

“Tara nao si tau guu na wane ne nia lea mai nia kai dao naa, ma 'afitai nia ka dora lau mai.

³⁸ Tii ne nia wane 'o'olo nau, alu nia too 'ana manata mamana lae.

Aia, ma lea nia ka mau ma ka oliburi lau, nau

'afitai ku ele suli nia."✧

³⁹ Nia ka 'uri nai boroi 'ana, kolu nao lau toaa oliburi ki ne, uri kolu ka naofia kwakwae uri maana. Kolu toaa kolu manata mamana 'ana God lau 'ana ne, ma nia ka faamauri kolu naa.

11

Manata mamana lae 'ana God ne nia mamana 'ana alangaia nia

¹ Na manata mamana lae, nia ne wane nia manata ngado 'ana si doo ne nia maasia 'ua kau, ma ka faamamanea si doo ne nia nao si suai guu 'ana maana. ² Aia, na toaa baki 'ana kada 'i nao, God nia ala faafi kera suli da manata mamana 'ani nia.

³ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne kolu ka saitomana ne nia bae gwana fua doo ki sui guu daka fuli. Nia ne adea kolu ka saitomana doo neki kolu suai 'ana maa kolu da lea ki mai faasia si doo nao suai lae 'ana maa kolu.

⁴ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa 'Ebol ka falea afuafua diane talua afuafua sa Kein fua God. 'Ana si kada nai God nia ala faafia afuafua nia sa 'Ebol, God nia saea sa 'Ebol nia wane 'o'olo suli nia manata mamana 'ana God. Na manata mamana laa nai 'ana God ka adea si doo nai 'e fuli fua sa 'Ebol nai 'e tio tari naa uri wane ki daka manata toi ka lelea firi sui boroi 'ana sa 'Ebol ka mae 'ua ki naa.

⁵ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne nia ka ngali mamauri gwana 'ana sa 'Enok uria 'i salo ma ka nao si mae guu. Nia totoo ka nao'ana gwana fasi matangana toae lao molaagali, suli God 'e manata ele suli nia sui fatai kafi ngali nia uria 'i salo. ⁶ Lea wane nao si manata mamana 'ana God, nia 'afitai ka ilia manata lana God ka ele. Wane ne

✧ **10:38** Habakuk 2:3-4

lea mai sia God, wane nai ka manata mamana ne God 'ita ka too naa ma ka kwaiarangainia toaa da nani 'initoa 'i burina.

⁷ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Noa ka manata 'initoa 'ana bae lana God 'ana taue sulia doo totoo da kai fuli ki, ma 'i seeri nia ka saungainia baru baita bae uri faamauri lana bara wela nia. 'Ana manata mamana laa nia sa Noa 'ana God nia faatai folaa ai ne toaa bae lao molaagali da garo. Ma suli ne nia manata mamana, God ka saea nia waa 'o'olo.

⁸ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa 'Abraham lau guu ka ade sulia bae lana God 'ana si kada God 'e odu nia uri lea lae fasi maefera nia uria ta fera 'e'ete naa ne God 'e alangainia fuana. Sa 'Abraham ka faasia fera nia, sui boroi 'ana ka nao si saitomana 'i fai gu ne nia lea uria. ⁹ Si kada nia dao 'ana fera nai God 'e alangainia fuana, nia ka too sala gwana 'ana babale ki. Sa 'Aesak ma kokoo nia sa Diakab, keerua daru saitomana alangainia nia God fua sa 'Abraham nia doo fuadaru lau guu, ma ni keerua boroi daru ka too sala lau guu mala 'ana sa 'Abraham. ¹⁰ Sa 'Abraham nia too gwana 'uri nai, suli nia maasia 'ana fera diana totoo firi nia 'i salo ne God 'e tala saungainia.

¹¹ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa 'Abraham lelea ka welaa, sui boroi 'ana nia ka waro ta'aa naa ma 'afe nia ni Sera ka 'aba'ato. Keerua daru welaa suli daru manata mamana 'ana God nia kai mamana fua alangaia nia. ¹² Sa 'Abraham, sui boroi 'ana ka waro ma ka sali mae naa, na kwalafaa nia ki da 'oro daka 'uria bubu-luna salo ma onena asi ne nao dasi bobola fai idumi lana.

13 Aia toaa nai ki, kera da too 'ana manata mamana lae 'ana God lelea ka dao boroi 'i mae lada ki, kera nao dasi ngali tiifau 'ua gu 'ana doo baki sui guu God 'e alangainia fuada. Kera da suana kau doo nai ki nii tau ma daka maimaia gwada kau. Kera daka bae folaa sulida 'i naofana toae ki daka saea ne kera toaa 'e'ete 'ana fera 'e'ete naa, suli 'i salo 'ana ne fera mamana kera. 14 Na toaa nai ki da bae 'uri nai, kera da faatai folaa ai da kwaimaasi naa maasia fera mamana kera. 15 Sa 'Abraham fai toaa bae da faasia mai maefera kera, lea sae daka manata toi 'ada maefera kera nai gwana, kera saitomana daka oli gwada uria, ma sui kera nao dasi ade 'uri nai. 16 Kera da maasia lau 'ada na fera diana tasa nai 'i salo. Nia ne adea God ka manata ele gwana suli kera 'ana si kada kera saea nia God kera, suli nia 'e ade akau 'ana fera kera 'i salo uri too lae ai.

17 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa 'Abraham ka kwaifaolomai uri afuafu lae 'ana 'alakwa nia sa 'Aesak 'ana si kada bae God 'e ilitona manata mamana laa nia. Sa 'Abraham waa nai God 'e alangai fuana, nia kwaifaolomai uri ka afuafu 'ana tii fa 'alakwa 'autania nia nai 18 sui boroi 'ana God ka bae 'urii fua sa 'Abraham, "Sa 'Aesak ne nia kai lado gwauna kwalafaa 'oe." 19 Sa 'Abraham nia manata toi ne, lea sae sa 'Aesak nia ka mae boroi tara God ka tatae nia gwana faasia maea. Ma 'i seeri, nia talafana bae sae God nia tataea lau gwana sa 'Aesak faasia maea.

20 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa 'Aesak ka falea diana fua sa Diakab fai sa 'Isoo na roo 'alakwa nia ki ma ka faarongo keerua 'ana doo totoo kai fuli ki fuadaru 'ana kada nii 'ua.

21 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Diakab, 'ana si kada nia tio naa uri mae lana, ma

ka falea diana'e fua 'alakwa nia sa Diosef. Ma nia ka uu ororo sulia fa kubau nia, ma ka foosia God.

²² 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Diosef, 'ana si kada nia tio naa maasia mae lana, ma nia ka saea totoo toaa 'Israel kera da kai lea faasia fera 'i 'Isib, ma ka saea lau guu lea kera da lea naa, kera daka ngalia lau guu 'okina ki fai kera.

²³ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne na maa nia fai gaa nia sa Mosis daru ka agwa nia sulia olu madama ki burina nia futa, suli daru saitomana wela nai nia wela 'initoe. Ma keerua ka nao daru si maungia guu si baea fifii nia waa 'inito 'i 'Isib uri saungi lana kala wela wane Diu ki tiifau ne dafi futa ki.

²⁴ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Mosis ka ote nia uri daka sae nia 'ana wela saarea nia gwana saari nia sa Fero. ²⁵ Sa Mosis nia dooria kai nonifi 'ana fai toaa nia ki God, ma ka ote nia 'ana ele lae sulia abulo ta'aa lae doo 'e tio si tau guu.

²⁶ Nia 'e manata toi ka diana uri daka ilimatania faafia Kraes suli 'e diana ka talua suadooda baita ne nia 'e too ai 'i 'Isib, suli nia maasia gwana doo neki God kai falea fuana 'ana si kada nii 'ua.

²⁷ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Mosis ka lea faasia fera 'i 'Isib, ma ka nao si maungia guu rakesasua nia waa 'inito 'i 'Isib. Sa Mosis nia susuu ta'aa ka lea gwana suli 'e mala bae sae nia suana naa God ne nao dasi suana 'ana maaewane.

²⁸ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne sa Mosis ka saea fua toaa 'Israel kera daka daua Fangatasaa bae, ma daka kanoa mae ki 'ana luma kera ki 'ana 'abuna kale sifsif, uri 'ensel nia God ka tasa faasi kera uri ka nao si saungia ulunao kera ki.

²⁹ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne toaa 'Israel daka tala'ana ulu folosi lana Asi 'A'abue bae. Suli God nia faagwaua asi bae uri daka

ulufolo mala kera lea gwada fafo saegano lalanga. Ma 'ana si kada toaa 'i 'Isib da tari kera kau, nia olitainia asi bae ka fungu lau gwana faafida ma kera daka kuu daka mae tiifau.

³⁰ Na manata mamana lae 'ana God ne toaa bae 'Israel da ilia si kada kera dao 'ana maefera baita bae 'i Diorikoo. Bae kera da kalikalia labu bae sulia fiu fa sato baki lea dao 'i fiuna ma God ka okosia labu nai. ³¹ 'Ana manata mamana lae 'ana God ne wela keni kaubare bae, ni Reehab, bae nia too lao maefera nai 'i Diorikoo, nia ka 'adomia roo waa baki da uraia maefera nai, ma 'i seeri ka nao dasi saungi nia fai toaa ade faasia bae sui guu lao fera 'i Diorikoo.

³² Aia nau ku bae mai sulia si doo nai ka dao fasi 'ana 'uri nai, suli nao kwasi too naa 'ana tasi kada uri ku bae sulia manata mamana laa kera tai wane 'oro lau mala 'ana sa Gidion, sa Barak, sa Samson, sa Defta, sa Defet, sa Samuel, ma na brofet ki lau guu. ³³ Suli na manata mamana lae 'ana God nia adea, tai wane 'ani kera da firu daka siitasa 'ana omee 'ana maefera baite ki. Tai wane 'ani kera daka ilia doo 'o'olo ki, tai wane daka ngalia naa doo neki God nia alangainia. Ma tai wane daka too kwaimani boroi fai laeon ki ka nao dasi saungi kera guu. ³⁴ Tai wane 'ani kera lau guu da manata mamana 'ana God, na era saru baite ki nao dasi sarufida guu. Ma tai wane 'ani kera, na malimae kera ki nao dasi bobola fai saumaeli lada. Tai wane 'ani kera, sui boroi 'ana daka makeso, God ka faatetede kera lau gwana. Sui, tai wane 'ani kera daka rigita 'ana omee daka taria omee oro 'ana fera 'e'ete ki. ³⁵ Ma tai wela keni 'ana kada 'i nao mai da manata mamana 'ana God, na wela kera ki ne mae naa boroi sui daka mauri lau gwada.

Aia, ma tai wane lau guu da manata mamana 'ana God 'ana kada 'i nao, da kwae kera uri mae. Sui nao dasi dooria guu tafi lae faasia nonifia nai, sulii da saitomā diana ai kera da kai tatae faasia maea uri too lae 'ana mauria diana tasa. ³⁶ Tai wane 'ani kera, da 'onionga 'ani kera ki ma daka nangasi kera ki. Ma tai wane 'ani kera daka kani kera ki 'ana seni ma daka alu kera lao lookafo. ³⁷ Tai wane 'ani kera lau guu, daka 'uifauda lelea daka mae. Ma tai wane lau guu daka folafita kera 'ana roo si doo ki. Ma tai wane 'ani kera daka saungi kera 'ana 'ila ni omeē ki, nunufana manata mamana laa kera 'ana God. Ma tai wane 'ani kera, da ofi 'ana 'ungana sifsif ma nanigot ki sulii da siofaa 'asia naa. Na malimae kera ki daka saketo kera ma daka ilimatai kera. ³⁸ Ma na toaa lao molaagali nee kera nao dasi tala'ana naa too kwaimani lae fai toaa 'o'olo nai. Kera daka liu sala gwada lao fera kwasi ki, ma sulia uo ki. Daka too gwada 'ana faalume ki ma 'ana kilu lao saegano ki.

³⁹ God nia ka ele 'asia naa sulia toaa nai ki 'i nunufana manata mamana laa kera, sui boroi 'ana kera nao dasi ngalia tiifau 'ua 'ana doo nai ki sui guu God nia alangainia fuada. ⁴⁰ God nia manata toi mai si doo ne diana tasa lau nia kai fuli fuakolu. Nia 'e dooria uri toaa nai ki daka too maasi kolu, uri 'ana si kada kera da 'ado kwaimani fai kolu, ni kera fai kolu sui guu kolu kafi ngali doo nai ki nia alangainia mai.

12

God nia Maa kolu

¹ Aia, na toaa manata mamana nai ki 'ana God da 'oro mamana guu, ma nia ka 'uri bae sae kera da too kwaimani gwada fai kolu ma daka bubungi

kolu gwada 'i tari'ina. Doo ne adea guu, alu kolu lukasia 'akolu doo 'oro ne kwaisuusi 'ani kolu ma na abulo ta'aa laa ne rarau ngasi 'ani kolu, ma alu kolu lae 'initoa 'ana lalae laa nee uri lelea kolu ka faasuia 'ana kula ne da alua fuakolu. ² Ma si kada kolu lae 'ana lalae laa nee, na maa kolu ka 'alea 'ua guu sa Disas waa ne safalia ma ka faafonosia manata mamana laa kolu 'ana God. Nia 'e fale nia 'i tala'ana ka mae 'ana 'airarafolo. Ma nia ka nao si bae gu sulia 'ide laa nai 'ana mae lae 'uri nai, suli nia manata toi 'ana elea baita ne nii mai buri. 'I tari'ina nee nia nii naa 'i bali aolo 'ana God, si kula 'ana 'initoae. ³ Molu manata toi doo ta'aa 'oro baki toa ta'aa baki da ilia 'ana sa Disas, uri ka nao molu si kakasa lau ma molu si lukasia lau manata mamana laa kamolu. ⁴ Kamolu molu susu ta'aa 'ana firu lae fai abulo ta'aa lae, sui boro'i 'ana nao ta wane 'ani kamolu si maelia 'ua guu si doo nai.

⁵ Nao molu si manata buro 'ana si baea ni manata diana laa bae God nia saea fuamolu wela nia ki, bae nia 'urii,

“Wela nau 'ae, nao 'osi bala faafia na kwai faamanatai laa nia Aofia fuamu.

Ma ka nao manata lamu si dudu 'ana si kada nia ngatafi 'oe.

⁶ Suli na Aofia nia 'e faamanatania toaa ne nia liosau 'ani kera.

Ma ka kwaea toaa ne nia ala faafi kera daka maa 'ani nia.”[☆]

⁷ Molu ka uu ngasi 'ana si kada God nia faolomainia 'afitaie ki daka dao tomolu 'ana faamanatai lamolu lae, suli nia faatania God 'e 'abarua 'ani kamolu wela nia ki naa. ⁸ God nia waa 'e faamanatania wela nia ki ma lea nia nao si faamanatai 'oe, tama 'oe nao lau wela mamana

[☆] 12:6 Diob 5:17; Brofeb ki 3:11,12

nia nai. ⁹ Tasi doo lau guu, kolu sui guu kolu too 'ana maa kolu ki lao molaagali nee, ne kera da faamanatai kolu ma kolu ka sae'inito 'ani kera. Na Maa kolu 'i salo ne nia 'initoa tasa uri kolu ka faolomainia ka faamanatai kolu uri kolu ka too 'ana mauria firi.

¹⁰ Aia, na maa kolu ki lao molaagali nee da faamanatai kolu sulia na birangaa ne diana fuakolu, sulia si kada tu'uu gwana. Aia ma God nia faamanatai kolu uri nia ka 'adomi kolu, ma ka faamanatai kolu uri kolu ka too 'o'olo lau guu mala 'ani nia. ¹¹ Ma 'ana si kada da faamanatai kolu, manata lakolu ka ta'aa sulii 'e fii kolu. Ma sui boroi 'ana 'i burina 'ana ne kolu saitomana kolu kai too 'ana aroaroe ai sulii na abulo lakolu 'e 'o'olo.

Na toolangaidooa fua 'adomi lana toaa manata mamana ki

¹² Nia 'uri nai, molu dau ngasi ma molu ka uu ngasi naa 'ana manata mamana laa kamolu 'ana God. ¹³ Molu fali 'o'olo sulia tala 'ana 'o'oloe uri toaa ne da angasi ma daka makeso ki, na manata mamana laa kera ki ka ngasi ma ka nao dasi lukasia lau.

¹⁴ Molu nani 'initoa burina too lae 'ana aroaroe na abulo aoloa lae fai wane ki sui gwana. Lea mauria kolu ki nao si 'o'olo, nia ka 'afitai uri kolu ka suana Aofia. ¹⁵ Molu ka lilio diana uri nao ta wane 'ani kamolu si tala faasia ade diana nia God. Ma ka nao molu si faolomainia ta wane uri ka tauwelaa manata mamana laa kamolu ki, mala 'ana ta 'ai ne fufuana 'e bubulo ma ka buloa toaa 'oro ki. ¹⁶ Molu ka lilio diana fasi ade lea ta wane ka kaubare lao fere, ma nao ka nao si manata 'initoa 'ana God mala 'ana sa 'Isoo. Sa 'Isoo nia foli 'ana mamana nia ulunao uria kasi fanga

nia 'ani 'ana tii fa fanga laa guu. ¹⁷ Ni kolu kolu saitomana, 'i burina bae sa 'Isoo nia ade 'uri nai, nia kafi dooria lau uri maa nia ka falea mamanae fuana. Ma sui boroi 'ana nia ka gwafea maa nia 'ana angie, maa nia ka ote nia naa, ma ka fale 'ana fua toolana, sulii 'e 'afitai naa fua olitai lana doo nai ki nia foli tiifau sui na ai.

¹⁸ Na lea laa ne kolu lea mai sia God ai 'i tari'ina nee, nia nao si 'uria lea laa bae toaa 'Israel ki da lea ai 'ana kada 'i nao. Bae kera da lea kau daka dao 'aena toloa bae da suai 'ana maada ma daka samo toi 'ana 'abada ki. Sulii 'i seeri 'aena toloa bae 'i Saenae na ere nia saru ai, ma ka rorodoa, ma koburu ka too tetede ai. ¹⁹ Ma kera daka rongoa lingena bungu nia angi baita ma daka rongoa lingena God ma daka mau 'asia naa, ma daka dooria uri nia ka nao si bae lau. ²⁰ Kera da mau 'asia naa 'ana bae lana God bae nia 'urii, "Lea ta doo mala 'ana ta sifsif ma nao ta buluka boroi 'ana nia suatoi nonina toloa nee, molu ka 'uifauna ka mae naa." ☆ ²¹ Doo nai bae kera suai nia kwai faamaui 'asia naa ma sa Mosis boroi ka bae 'urii, "Nau ku mau ku lelebe guu." ☆

²² Ma 'i tari'ina nee, kolu dao naa 'i Saeon, na maefera 'i Durusalem ne nii 'i salo, na fera nia God mamauri nee 'ua guu. 'Ana si kula ne konia baita 'ana molee 'ensel ki da nii ai. ²³ Kolu ofu kwaimani mai fai konia manata mamana nia ulunao nia God, ne satada ki da kedaa 'i salo. Ma kolu ka dao naa sia God ne nia kai didia toae ki tiifau. Ma kolu ka dao naa sia mangona toaa diana neki God nia 'olosi kera ki mai. ²⁴ Ma kolu ka dao naa sia sa Disas waa bae nia saungainia alangaia falu nee 'i matangakolu fai God. Bae 'abuna 'e igwa uri kolu

☆ **12:20** 'Eksades 19:12-13 ☆ **12:21** Diutoronomii 9:19

ma ka falea doo diane ki fuakolu talua 'abuna sa 'Ebol bae nao si falea guu ta doo diana.

²⁵ Nia 'uri nai, molu ade sulia na bae lana God, suli na toaa bae da ote kera 'ana ade lae sulia God 'aena toloa bae 'i Saenae, kera da ngalia naa kwakwaea baita uria. Lea kamolu molu ote kamolu 'ana wane ne nia bae mai fuakolu faasia 'i salo, tara kamolu molu kai ngalia lau guu na kwakwaea baita uria. ²⁶ 'Ana si kada bae 'i nao, na lingena God 'e 'igia molaagali nee. Ma sui 'i tari'ina nee, nia 'e alangai ka bae 'urii, “Tii si kada lau, tara nau kwai 'igia molaagali nee ma doo loki lao salo.”[☆] ²⁷ Si baea nai, “Tii si kada lau” nia toolangainia God nia kai lafua doo 'igi'igi neki nia saungainia, ma uri ka talada 'ana doo nao si 'igi'igi ki uri daka tio ngado 'i fulida. ²⁸ Doo ne adea guu, ni kolu toaa ne kolu too lao 'initoaa nao si igigi nee, kolu ka tangoa God ma kolu ka faabaita nia. ²⁹ Suli God kolu nee, nia na era sasaru.

13

Birangaa ne faadianaa manata lana God

¹ Molu liosau 'ani kamolu kwailiu toaa ne molu bara waisaasina 'ana Kraes. ² Nao molu si manata buro 'ana kwaisaarei lae 'ana toaa dao ki mai. Suli tai wane kera da ilia mai kada 'i nao ma daka saarea 'ensel ki ma daka saea sa na wane ki gwana.[☆] ³ Aia, nao molu si manata buro lau guu 'ana toaa da too ki lao lookafo. Molu 'abarua diana 'ani kera ka mala gwana ne molu too kwaimani fai kera lao lookafo. Ma molu ka 'adomia lau guu toaa da too 'ana 'afitaie ki ma molu ka ade mala 'ana ne

[☆] 12:26 Hagae 2:6 [☆] 13:2 Dionisis 18:1-8; 19:1-3

sae kamolu molu too kwaimani lau guu fai kera lao 'afitaie ki.

⁴ Aia, nia diana uri wane sui guu daka sae'inito 'ana arai lae ma 'afe lae, ma na waa arai ki fai ai 'afe ki daka too mamana fuada ki. Suli God nia kai kwaea tii ne nia kaubare.

⁵ Aia, nao molu si liosau 'ana malefo. Molu manata ele gwamolululia si doo ne molu too ki ai. Suli God nia saea, "Nau nao kwasi faasi kamolu ma kwasi lukasi kamolu." ⁶ Doo ne adea guu, kolu noniraa 'ana bae lae 'urii, "Na Aofia, nia na waa kwai'adomi nau. Nau nao kwasi maungia guu tasi doo ne ta wane ka ilia 'ani nau."

⁷ Nao molu si manata buro 'ana toaa gwaungai kamolu baki da toolangainia mai bae lana God fuamolululia. Molu ka manata toi na birangaa diana kera baki ma na mae laa bae da mae ki ai. Molu liokwaisulii 'ana manata mamana laa kera 'ana God.

⁸ Sa Disas Kraes nia 'afitai ka tatala. Nia 'e bobola gwana 'i rooki 'i tari'ina ma 'ana si kada ki sui guu ka lelea firi. ⁹ Nao molu si lea sulia toolangaidooa ne kai talai 'e'ete 'ani kamolu. Alu God nia faatetede kamolu 'ana ade diana nia fuamolululia 'ana mauria kamolu ki, nao lau uri maana ne molu dau sulia taki 'ana fanga lae ki. Doo 'uri nai ki 'afitai daka falea kwai'adomie fuamolululia 'ana mauria kamolu ki toaa ne molu 'anida ki. ¹⁰ Kolu ne kolu too 'ana fuliera ne toaa da rao sulia birangana taki Diu ki, kera 'afitai daka too 'ana ta rigitaa uri ngali lana tasi doo diana 'i nunufana afuafua nia Kraes. ¹¹ Na waa foa ni gwau nai 'e ngalia 'abuna doo mala sifsif ma nao buluka, ka lea fainia lao kadabeu abu tasa bae. Aia, ma na sifsif ma nao na buluka nai da ngalia daka suungia 'i sara fasi

lao fere. ¹² Ma nia ne adea ma sa Disas boroi ka mae lau guu 'i sara fasi lao maefera 'i Durusalem, uri ka faa faalua toae ki faasia abulo ta'aa laa kera ki 'ana 'abuna 'i tala'ana. ¹³ Doo ne adea guu, alu kolu lea lau guu 'i sara 'ana maefera 'i Durusalem uri daka faa 'ide kolu 'ada mala 'ana bae da ilia 'ana sa Disas. ¹⁴ Suli lao molaagali nee, nao kolu si too guu 'ana ta fera ne totoo ladoa. Kolu kolu too kwaimaasi gwakolu maasia na fera ne kai dao mai. ¹⁵ Doo ne adea guu, alu kolu tangoa God 'ana si kada ki sui guu. Na tango laa nai, nia na afuafua kolu talea God suli sa Disas ne kolu saea nia na Aofia kolu. ¹⁶ Nao molu si manata buro 'ana ade dianae ma na kwai'adomie fuamolul kwaiti. Suli na abulo lae 'uri nai, nia na afuafua ne God 'e ele sulia.

¹⁷ Molu ade sulia toa kwaitalai kamolu ki. Kera da suasulia mangomolu ki, ma totoo da kai unu sulia raa kera ki fua God. Ma lea kamolu molu ade sulia bae lada ki, kera daka ele 'asia naa uri ili lana raa kera ki. Ma lea ka nao molu si ade gu suli kera, kera da kai kwaimanatai 'ana raa kera ki, ma ka 'afitai uri daka 'adomi kamolu.

¹⁸ Molu ka 'abarua 'ana foa lae fuameli. Kameli meli saitomana nao guu tasi doo ta'aa 'ana abulo lameli, suli meli susuu uri ili lana doo diane ki 'ana kada ki sui. ¹⁹ Ma nau ku gani kamolu kau, uri molu ka foa fuaku, uri God ka olitai 'ali'ali mai 'ani nau siamolul.

Na foa lae

²⁰ God 'ana aroaroe, bae nia 'e tataea Aofia kolu sa Disas faasia maea, ma sa Disas waa ne sua diana 'asia naa sulia toaa nia ki mala 'ana ta wane ni folo lae kalia sifsif ki. Ma sa Disas bae nia mae ma na 'abuna ka igwa uri faangasi lana alangaia

falu nia God fuakolu ne totoo si sui. ²¹ Alua God nai 'ana aroaroe, nia falea 'ana doo neki sui guu uri molu ka too ki ai uria ili lana doori lana. Ma alu sa Disas Kraes nia ka 'adomi kamolu 'ana uri molu ka ilia doo neki faaelea manata lana God. Kolu falea tango laa kolu ki sui guu fua sa Disas Kraes ka lelea firi! Iuka nia 'uri nai.

Si baea 'isi ki

²² Toaafuta nau ku 'ae, nau ku amasi kamolu uri molu ka fafurongo noni maabe sulia si baea kwai'adomi nai ki fuamolu, sulia na kekeda laa nau nee nao si tikwa guu.

²³ Nau ku dooria kwai faarongo kamolu sulia wanefuta kolu sa Timotii nia ruu na mai 'i maa fasi lao lookafo. Lea nia dao 'ali'ali gwana mai 'i seki, nau ku talaia kau fai nau 'ana si kada ku lea kau uri dao tomolu lae.

²⁴ Molu ka falea kau si baea ni manata diana laa kameli fua toaa kwaitalai kamolu ki sui guu, ma fua toaa nia ki God sui guu ne da too fai kamolu 'i sena. Na toaafuta kolu ki 'i 'Italii, kera da falea lau gu kau si baea ni manata diana laa kera ki fuamolu.

²⁵ Alu God nia ka ade diana 'ana fuamolu sui guu.

Na Alangaia Falu 'ana Baea 'i Baegu
The New Testament in the Baeggu language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Baegu

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baegu (Baeggu)

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

6c9f5b54-40e4-515c-9ffc-f424e1ec7c96